

Personliga profiler

Säkert hävdar var och en som tillhör något slags subkultur i vårt samhälle, att just denna är full av udda karaktärer, särdeles färgstarka personligheter. Ändå har jag lite svårt att tro det om – för att hålla sig inom idrotts-rörelsen – till exempel curlingfantaster, handbollsspelare, friskis- och svettisinstruktörer, pojklagstränare i fotboll... Listan kunde göras lång och är förmodligen i stora delar orättvis.

Jag tycker ändå att det blir trist med fritids-engagemang vilka är alltför lättöverskådliga till innehållet. På den punkten har jag också lite svårt för golf: en liten boll i ett litet hål på en alldeles hysteriskt stor plan, ska det vara något att ägna sin tid – och dessutom så mycket pengar för utrustning, inträdesavgifter, passande chic klädsel och jag vet inte allt?

Nej, tacka vet jag de österländska kampkonsterna, där vi går i pyjamas på ljusan dag, tassar barfota på vadderade golv och rycker varandra i diverse kroppsdelar. Det vi håller på med kan förmodligen anklagas för mycket (vilket också händer ideligen i mindre nogräknad press), men knappast för att vara lättöverskådligt. Därmed dras också komplexa personlighetstyper – för att uttrycka det behärskat – till våra idrotter likt insekter under natten söker sig till elden. Inga jämförelser i övrigt.

Detta illustrera persongalleri är en rikedom inom budon som inte alls tillvaratas som den borde. Inte ens med de egna klubb- och träningskamraterna har man alltid klart för sig vilka figurer de är. Viberde verkligen finna tid för att inte bara kasta omkring eller sparka på varandra, utan också lära känna varandra. Övriga överraskningar garanteras. Jag fick för länge sedan höra att i Japan skulle det vara så – jag undrar om det alls stämmer längre – att olika budoarter attraherar olika samhällsgrupper. Sålunda skulle judo och karate vara populärast hos arbetarklassen, medan kendo favoriserades av tekniker och ekonomer. Aikido skulle vara särskilt populärt hos konstnärer och präster. Något ligger det i uppdelningen.

Men den är för ytlig, förstås. Det skulle en motsvarande statistisk inventering bland svenska budoka också bli. De fascinerande karaktärerna går obemärkt förbi sådana undersökningar. Man måste göra individuella nedslag. Låt mig ge ett par exempel: På Enighets stora sommarläger i karate undervisade detta år bland andra Björn Grünstein, som vardagligdags odlar de extremt framgångsrika tävlarna i Haninge Budo – de syns numera ha tagit patent på allt vad kumite-medaljer heter inom karate (ungefär som Enighet prenumererar på de flesta medaljerna inom kata). Björn känner jag sedan gammalt – vi var under flera år grannar med våra respektive klubbar i Brandbergen. Jag minns att jag från första stund imponerades av all energi han lade ner på sina träningar – han slet nog mer än någon av sina elever, och undervisade med en geist, en intensitet, som gjorde det omöjligt att inte spärra upp ögonen och suga i sig varje sekund av passen, även om man bara satt bredvid och tittade på.

Fordom brukade annars karateinstruktion i ganska hög grad

innebära ett barskt räknande på japanska – från ett till tio, om och om igen, med kiai på tio. Det liknade ibland parodier på militär drill – eller de där fotbollstränarna för pojklag som hundra gånger i timmen ropar till sina tolvåriga spelare: "Kom igen nu då, gubbar!"

Björns träningar var en helt annan värld. Här undervisades, med ordets allra mest storslagna innebörd.

Det är en klase år sedan vi var nästgårds, men Björn är oförändrad. Han undervisar lika engagerande, lika outtröttligt. Dessutom har hans karate blivit ännu mer beundransvärd än den redan då var. Hans rörelser genomsyras av en auktoritet och funktionalitet som bara decennier av träning kan ge. Detta måste vara så nära budons kärna man kan komma – fortsatt utveckling genom ett helt liv. Jag är inte ett dugg förvånad över att hans medlemmar når sådana exceptionella framgångar på tävlingsarenorna, dessutom är jag förvissad om att medaljerna är långt ifrån det enda de får ut av sin träning. En annan stor budogestalts liv har nått sitt slut. Robert von Sandor, svensk kendos grand old man, avled i juni under ett besök i sin ursprungliga hemort Budapest. Så gott som sedan sin ankomst till Sverige på 50-talet verkade Robert inom budon och var en av dess pionjärer. Han var med och bildade förbundet, satt som dess ordförande, vice ordförande och lite annat under många år, startade upp och värnade länge och väl om svenska kendon, spred intresset för budo och det österländska genom skrifter och utställningar på såväl Östasiatiska som Folkens museum. Ja, hans meritlista är längre än vad som ryms i dessa spalter.

Jag minns Robert mest för hans djupa kärlek till budon och dess innersta väsen, allt det som är just det svåröverskådliga, det som håller oss fångna en livstid. I hans huvud fanns inte ett uns av kompromiss mot sportigheter eller för den delen breddsatsning. Om budon måste banaliseras för att vinna fler anhängare, skulle säkert Robert ha varit den förste att i stället gå sin väg. Även om det är många år sedan Robert lämnade sina uppdrag för Budo-förbundet fortsatte hans personliga engagemang för budon – i synnerhet kendon. Han dök titt som tätt upp på dess evenemang. Glöden i hans ögon, när han betraktade kendomatcherna, visade tydligt att han inte tappat ett uns av denna stora passion i livet.

Vi behöver sådana hängivna budoka som en Björn och en Robert. Visst har vi många, men aldrig nog. Kanske, om vi tar oss tid att lära känna våra träningskamrater ordentligt, ska vi upptäcka att allihop är av sådant virke.

Stefan Stenudd

epost: stefan@stenudd.com

hemsida: <http://www.stenudd.com>

Många av Stefans föregående krönikor finns på Internet